Verwarde veren van een Paradijsvogel

Barth Bout

Gedane zaken

Mijn moeder wilde de wereld verbeteren en dat deed ze in haar strakke spijkerbroek met wijde pijpen in een wooncommune. Aldaar was het woord van de Heer, wat de jongelui van kinds af aan door de strot was geduwd, ingeruild voor de daad van liefde in al haar hoedanigheid. Op deze manier werden de eerste vrouwen baas in eigen buik en bh's verbrand. Door de maatschappij vergeten of uitgestoten drommels kregen door de bewoners van de wooncommune een helpende hand toegestoken of werden voorzien van een pannetje soep.
In de avonden voorzagen de bewoners elkander van een andere verschijningsvorm van liefde. Het soort wat veelal tussen de lakens geschiedde.

Hoewel liefde in die tijd als een werkwoord werd gezien, werd pijnlijk zichtbaar dat mijn vader deze definitie maar moeilijk kon aanvaarden toen duidelijk werd dat mijn moeder een broodje in de oven had. Doordat hij van de een op de andere dag de kuierlatten had genomen. Och, het kon haar niet veel deren. Ze had een wonder in haar buik en dat was ik. Daarbij, in de commune waren er stiefvaders in overvloed.

Naast alle stiefvaders die voorradig waren in de wooncommune, had mijn moeder ook een broer en dus was dat mijn oom. Die had op zijn beurt zijn zwervershart voelen kloppen en was letterlijk met alleen de kleren die hij aan had en het zakgeld wat hij uit de kassa van zijn vader had gestolen richting Frankrijk vertrokken. Zo nu en dan voerde zijn pad richting zijn zus. Op het moment dat hij begreep dat zijn neef was geboren, was hij doelbewust richting de kribbe getrokken.

Meer dan eens heeft mijn moeder verteld hoe voorzichtig hij me met zijn grote kolenschoppen vanuit de wieg optilde en beloofde dat hij mij zou beschermen. En dat ze me daarna snel uit zijn handen had gehaald omdat ze bang was dat de doordringende alcoholwalm vanuit zijn mond wellicht schade bij mij zou kunnen aanrichten.

Toen de revolutionaire jaren zeventig over gingen in de welvaart beluste jaren tachtig bleek de commune niet meer in de behoefte te kunnen voorzien voor veel van haar bewoners. Je kon je afvragen of dat werkelijk zo was of dat simpelweg de behoefte van de bewoners in de loop van de tijd was veranderd.

Uiteindelijk verlieten velen de commune en werden zij, met het gezin wat zij stichtten, alsnog die hoeksteen van de maatschappij waarvan zij hadden gezworen deze nooit te zullen worden. Op enkelingen na, waaronder mijn moeder die wél begreep dat de wereld niet van de een op de andere dag was verbeterd.

Het pad mijn oom verliep nog altijd zonder koers of zichtbaar doel. Zo nu en dan ontvingen we van hem een teken van leven. Een beschreven foto met het uitzicht van de plek waar hij zich bevond. Soms een hele brief waarin hij ons deelgenoot maakte van de plannen die hij had.

Mijn oom was een vagebond die de kansen voor het oprapen zag liggen op de plekken waar hij kwam. Veel van deze kansen waren jammerlijk mislukt. Wanneer ze toch goed bleken uit te pakken, verloor hij al snel zijn interesse. Of trok een nieuwe liefde zijn aandacht met het gevolg dat hij zijn boeltje weer oppakte (dan wel berooid of niet) en verder trok naar een nieuwe plaats van bestemming om daar zijn geluk te beproeven.

Zowel broer als zus schenen over een sterke wilskracht te beschikken. Maar mijn moeder echter, bezat een andere soort van wilskracht. Eentje van niet willen opgeven. Zich niet willen laten verslaan door de knagende rat die kanker werd genoemd, onderging ze met opgeheven kaal hoofd allerlei vormen van behandeling.

Als reactie op het bericht van kanker had mijn oom een prachtig gedicht geschreven. Over grenzeloze liefde en het anker wat het soms kan zijn. En zonder enige vorm van aankondiging stond hij opeens op een dinsdagmiddag voor de deur. Met een fles Bokma in de hand en aan het klingelende geluid te horen ook wat flessen in zijn tas.

Op dat moment was ik geïmponeerd door zijn statige voorkomen, alcoholgeur en lyrische manier van spreken: Hij reciteerde zijn eigen geschreven gedicht meerdere malen. Al had ik toen niet begrepen dat een overmatige alcohol-consumptie de drijvende kracht van zijn voordracht was geweest.

Het was onze huisgenote, de laatste stuiptrekking van de wooncommune en een feministe van het eerste uur, die hem resoluut van de stoep weerde:

'Je zuster heeft kanker, heb wat respect met bezopen harses. Kom maar terug als je nuchter bent.'

Hoewel de aardige en harige vriendinnen mijn moeder en mij bijstonden in haar enkele reis naar het eind heb ik, op die dinsdag na, nooit meer enig teken van hem vernomen. Mijn moeder vond dat ik hem dit niet kwalijk moest nemen. Volgens haar was haar broer een paradijsvogels die niet precies wist waar zijn trek naar toe ging. Zodoende moesten we hem vrijheid geven om hem zijn weg te laten vinden.

Net zo goed had ze mij een paradijsvogel of kuiken genoemd toen ze met haar wenkbrauw-loze maar stralende ogen had gezien dat ik met aarzelende stappen de kast uit was gekomen.

De levenshouding van de oude wooncommune en de vrijheid om liefde te voelen zoals deze in je hart brand, waren volgens haar verenigd in haar homoseksuele zoon. Tevreden had mijn moeder geweten dat ze de wereld inderdaad had gered.

Twee en een halve maand later werd haar kist gesloten en at ik in mijn eentje een tweede plak cake die eigenlijk voor mijn oom was bestemd.

1

Het duurde even voordat ik de blikkerige stem uit de speaker die naast de mosterdgele deur van duplexwoning hing, kon verstaan. Kennelijk was de dame, die zich aan de andere kant van de lijn bevond, in een verhitte discussie verwikkeld.

'Nee Trixje, dat gaan we echt niet doen. Nee, echt niet. Laat dat los…Moe, hou jij haar eens bij je… Hallo?'

De stem was opeens naar mij gericht.

'Ja hallo wie is daar?'

'Aaron hier,' antwoordde ik.

Ik stond op de stoep van het eerste blok duplexwoningen, schijnbaar een gesprek te voeren met de mosterdgele portiekdeur. De andere vier blokken waren op dezelfde lijn in de woonwijk neergezet. Deze gebouwen waren aan het einde van de jaren zestig een staaltje van de nieuwste- misschien wel experimentele-architectuur geweest.

Het zou in die tijd een hele bof zijn geweest wanneer je door de woningbouwverenging was uitverkoren om in een van de woonblokken te mogen wonen.

De snelle vooruitgang in architectuur had de woonblokken nu echter iets troosteloos gegeven. Vergane glorie.

Het waren de oude kastanjebomen pal voor de portieken van ieder woonblok, die met hun majestueuze omvang de grote schoenendozen iets van karakter leken te geven. Al kon ik me ook voorstellen dat de bomen op een grijze februaridag erg aanlokkelijk waren voor suïcidale drommels met een rol touw op zak. Ik moest maar snel naar binnen gaan.

'Natuurlijk. Wat ben je lekker op tijd,' ging de blikkerige stem verder. Onderwijl was er een zoemer te horen.

Bij binnenkomst kon ik gelijk zien dat de hal goed verzorgd was. Het was er opgeruimd en iemand had de moeite gedaan om een luchtverfrisser neer te zetten waardoor het subtiel rook naar lelietjes van dalen. De betonnen trap die tegen de rechterwand was geplaatst, precies tegenover de portiekdeur, leidde naar de eerste en enige verdieping. Waar de trap uitkwam was een soort balkon of opgang naar de voordeur van de bovenwoning.

De stalen trapleuning en het hekwerk van het balkon waren met hoogglans verf donkergroen geschilderd. Ik vond het wel mooi omdat het prettig afstak tegen de zachtgele kleur die voor de rest van de ruimte was gebruikt.

Links van de portiekdeur waren de brievenbussen gemonteerd met daarboven een klein raam van gekrakeleerd glas waardoor het zonlicht rustig naar binnengleed. Achteraan, aan de linkerwand, was de voordeur van de benedenwoning.

'Hier is het hoor,' zei een stem die nu veel vriendelijker klonk dan door de speaker van de intercom. Terwijl ik naar de open voordeur van de benedenwoning liep stond een dame glunderend op mij te wachten.

Haar overdadige make-up zorgde ervoor dat haar stralende blauwe ogen nog meer afstaken tegen haar zonsgebruinde huid. Hoewel deze dame waarschijnlijk begin zestig was, kon dat haar, gezien haar haarkleur absoluut niet deren. Het platina blonde kapsel werd door een grote hoeveelheid haarlak zorgvuldig op zijn plek gehouden.

Ook bij het maken van haar keuze qua kleding had ze zich niet laten leiden door haar leeftijd of omvang van haar lichaam. Ik kon me voorstellen dat ze met de witte legging en lila blouse met verschillende ruches (die haar grote gemoed nog meer nadruk gaf) bij iemand een claustrofobisch gevoel teweeg zou brengen wanneer ze deze probeerde te knuffelen.

Het geheel was gecomplimenteerd met een garnituur van gouden ringen, oorbellen en armbanden die tegen vrolijk tegen elkaar klingelden toen ze haar sigaret even aftikte.

'Het mag natuurlijk helemaal niet in deze openbare ruimte,' zei ze op een toon van burgerlijke ongehoorzaamheid 'Maar een kniesoor die daar op let. Ja toch? Nou, het kan niet anders zijn dan dat jij Aaron bent.' zei ze hartelijk.

'Inderdaad,' zei ik.

'Evelien,' en ze wees naar zichzelf.

'Kom binnen,' ze maakte een uitnodigend gebaar richting de openstaande deur waardoor haar feestversiering weer rinkelde.

'Het lijkt wel Benidorm in Nederland met deze warmte. Aan de andere kant, het is natuurlijk augustus. En dan jij met zo'n zware rugtas, het zweet staat je zeker op de rug.'

Ik moest even lachen.

'Kom binnen, kom binnen,' ze legde haar hand op mijn schouder en geleidde naar binnen.

'Ach jongen, zou je je schoenen even uit willen trekken. We hebben het net nieuw snap je. Moe en ik zijn er erg blij mee.'

'Tuurlijk geen probleem,' mompelde ik. Blij dat ik sokken aan had die geen gaten hadden.

Het zwart hoogpolig tapijt wat in de het halletje lag voelde inderdaad nog zacht aan mijn voeten en zag er smetteloos uit. Onmiskenbaar nieuw. Hetzelfde leek te gelden voor de spierwitte wanden waar alleen een stervormige spiegel met gouden rand hing.

'Wat ruik het lekker hè? Tenminste dat vind ik. Maar dat is natuurlijk ook heel persoonlijk. Eens in de zoveel tijd dan zet ik een steelpannetje met wat wasverzachter op het fornuis en in een mum van tijd ruikt het helemaal fris.'

Hoewel de geur van wasverzachter overmatig aanwezig was, kon het de lucht van sigarettenrook niet geheel verdrijven. Het kon niet anders dan dat de spierwitte wanden ook pas waren geschilderd.

Het hoogpolige zwarte tapijt vanuit de gang liep door in de woonkamer. Hoewel deze niet erg groot was, was duidelijk te zien dat iemand erg zijn of haar best had gedaan om zoveel mogelijk meubels erin te persen. Ook hier staken de spierwitte muren fel af tegen de donkere vloerbedekking. De kristallen kroonluchter die boven de hoogglans witte salontafel hing leek dit effect alleen maar te versteken. Daardoor zou het voor iemand met albinisme zelfs gevaarlijk zijn om zonder zonnebril de huiskamer te betreden.

De gezelligheid van de salontafel werd benadrukt door het bloemstuk van zijdenbloemen en de overdaad van verschillende kleine glaasjes die dienst deden als waxinelichtjeshouders. De twee kolossale zwarte banken met goudkleurig krulmotief, die om de salontafel heen stonden, waren bijpassend gedecoreerd met diverse soorten kussens met tijgerprint. Her en der waren er quasi nonchalant wat goudkleurige prulletjes neergezet. Aan een van de wanden hing een schilderij van twee tijgers die in het schijnsel van de volle maan samen aan het minnen waren.

De stilistische blik van persoon die deze woonkamer had toegetakeld, was waarschijnlijk ook op het lumineuze idee gekomen om in de toch al volle woonkamer een heuse blikvanger te plaatsen. De keuze was gevallen op de anderhalve meter grote kunstpalm met zwarte stam en goudkleurige bladeren.

Toch was vanuit een geheel praktisch oogpunt ook een manshoge ventilator neergezet. Waarschijnlijk om de warmte van de augustuszon het hoofd te kunnen bieden.

'Ga maar lekker zitten hoor,' zei Evelien, wijzend op de een van de banken.

'Als je maar niet op mijn schoot komt zitten,' zei opeens een doorgerookte stem vanaf de bank. Verstopt tussen de berg kussens zat een bejaarde vrouw met haar benen op de bank. Met de asbak op schoot rookte ze tevreden haar sigaretje.

De oudere dame in kwestie was niet opgevallen doordat ze met haar blouse met tijger print opging tussen de kussens van de bank.

Met haar iets te grote tanden, waarschijnlijk haar kunstgebit, keek ze me lachend aan.

Hoewel ze in tegenstelling tot haar dochter graad mager was, hadden beide dames dezelfde haarkleur. Een platina blond kapsel wat ook bij de oude dame door kwistig gebruik van haarlak als een helm op haar hoofd leek bevestigd te zijn.

'Moe!, je laat hem schrikken,' zei Evelien.

Er klonk opeens een rochelend geluid wat door moest gaan voor gelach.

'Ach, ik zit hier gewoon lekker op m'n trut niemand lastig te vallen. Die jongen heeft niets van me te vrezen.'

'Goedemiddag mevrouw.'

'Dag jongeman,' antwoorde ze. 'Ik ben Mevrouw Rodemakers,' ze sprak haar naam uit met een bepaalde verhevenheid alsof ze ten aanzien van vreemden een bepaalde standaard had hoog te houden.

'Ik ben Aaron.'

'Dat wist ik,' zei ze, 'Dat zei mijn dochter al. Evelien, zal ik wat voor de jongeman inschenken?' sprak ze verder over een totaal andere onderwerp. 'Dan kan jij het meissie binnenlaten. Straks valt ze door die warmte dood neer bij de deur.'
Ik hoorde inderdaad iets van gemorrel.

'Dat is onze Trixje,' zei Evelien, wijzend naar de keukendeur.

'Maar blijf maar zitten hoor Moe, ik loop wel even.'

'Het kleine kreng had net de dop van de wasverzachter in d'r waffel gepropt. Dacht natuurlijk dat het weer een koekie was,' zei Mevrouw Rodemakers. 'Evelien natuurlijk over de rel. Groot gelijk want die beesten stikken voordat je er erg in hebt.' Ze nam een laatste hijs van haar sigaret en drukte hem tenslotte uit in de asbak.

'Toen belde jij aan. Afijn je snapt wel wat ik bedoel,' zei ze met haar doorgerookte stem alsof een soort van overdracht gaf, 'de chaos compleet. Dus het arme kind is even buiten.'

Bij de deur van de aangrenzende keuken was duidelijk te zien hoe twee voorpootjes tegen het raamkozijn leunde en hoe een te groot hoofd met een schijnbaar plat geslagen gezicht amechtig naar binnen aan het loeren was. door haar eigen gehijg was er voor haar gezichtsveld een waas was ontstaan wat haar het zicht benam. Wat ertoe leidde dat haar vurige belangstelling voor het bezoek alleen maar werd aangewakkerd. Nog voordat Evelien de achterdeur helemaal had opengedaan wurmde het schepseltje zich naar binnen. Er klonk een gerochel en gehijg.

'Och gut, daar is het verloren schaap,' zei Mevrouw Rodemakers. 'Kom maar bij oma!'

Maar mevrouw Rodemakers kon, als het aan Trixje lag, ter plekke ter aarde storten. Trixje moest en zou weten wie ik was en wat ik hier deed. Ze onderwierp terstond me aan een onderzoek, compleet met neus en tong op plekken waar je ze niet wil hebben. En deed alle dingen die nieuwsgierige honden nu eenmaal doen.

Toch was ik blij dat Trixje niet het formaat had van een Deense dog. Niemand vind het fijn om een snuffelende hondenneus met bijbehorende rij scherpen tanden in de nabijheid van de kroonjuwelen te hebben.

'Nee Trixje, dat doen we niet bij bezoekers,' zei Evelien op een hoopvolle manier om te laten zien dat ze heus in controle was van haar viervoeter. 'Laat Aaron nu maar met rust.'

Maar Trixje was kennelijk nu eenmaal niet het soort hond wat zich door de leider van de roedel liet vertellen wat ze wel of niet mocht doen en dus ging ze met onverstoord door.

'Nu!' de kreet van Evelien was gekomen als donderslag bij heldere hemel.

Geschrokken stopte Trixje haar tong weer waar deze behoorde en keek Evelien schuldbewust aan.

'Tja, dat heb ik geleerd. En het werkt ook nog,' zei ze Evelien droogjes tegen mij. Ook Mevrouw Rodemakers keek me zelfvoldaan vanaf de bank aan.

'Nee, en je kan ook niet bij oma zitten. Gewoon naar je mand.'

De manier waarop Evelien tegen Trixje sprak was op de manier zoals een moeder tegen haar kind sprak. Ik kreeg de indruk dat dat ook de rol was die Trixje zichzelf ondertussen had toebedeeld.

Hoewel even van haar à propos gebracht door Evelien was Trixje verder helemaal niet genegen om naar enige vorm van hondencommando's te luisteren. Een beetje chagrijnig keek ze naar Evelien die naar de keuken liep om vervolgens bij oma op de bank te springen.

'Slimme meid hoor. Niets zeggen dan ziet ze ook niets, zei mevrouw Rodemakers.

Hoewel het beestje waarschijnlijk niets anders dan nieuwsgierigheid in zich had, staarde ze me nu (residerend op de bank onder de bescherming van "oma") met een schuin hoofd aan.

Toch voelde het ongemakkelijk. Sowieso vond ik de hele situatie ongewoon. Tot vorige week had ik nog nooit van Evelien gehoord noch van haar moeder noch van Trixje en nu zat ik bij hen op de overmaatse bank met mijn schoenen uit.

Over je schaduw heen stappen, hielp ik mezelf herinneren.
Dat was soms gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het opkomende gevoel van rancune werd op een vriendelijke manier naar het achterste deel van mijn hoofd doorverwezen op het moment dat Evelien weer binnen liep.

'Kijk eens jongen, lekker koel.' Ze gaf me een groot glas met vruchtensap of zoiets dergelijks. Tevreden stak haar moeder nog een sigaretje aan.

'Je vindt toch niet erg dat ik nog een pleziertje opsteek? Er zijn al zo weinig pleziertjes voor oudere dames in het leven. Voordat je het wordt je in een houten jurk het huis uitgedragen.'

'Nee hoor, zei ik beleefd.'

Voor zichzelf had Evelien iets minder smakelijks in gedachte: naast haar stond een plastic cocktailshaker met daarin een soort van drab. Ik vond het überhaupt dapper dat ze een slok durfde te nemen maar schijn bedroog toen ik de opgeluchte blik in de ogen van Evelien zag.

'God zij dank smaak het ook naar chocola,' zei ze. 'Je weet het maar nooit met de dieet-shakes.'
Ik knikte instemmend.

Na een aantal ferme slokken, stak ook Evelien een sigaretje op.

'En toen ging opeens je telefoon en had je mij aan de lijn,' zei Evelien uit het niets.

'Je zal wel gedacht hebben, dat mens is helemaal gek.'

'Och,' zei ik quasi nonchalant. 'Zo zou ik het nu ook niet weer willen omschrijven.'

'Het maakt niets uit hoor,' antwoordde ze, 'want dat zou ik ook hebben gedacht. Een wildvreemde die je opbelt met een ongewoon verzoek.' Bij het laatste keek ze me veel betekent aan.

'Tja.' zei ik. Ik merkte hoe het dit keer twijfelachtig klonk. 'Er is veel gebeurd.'

'Misschien wel teveel.' voegde ik er aan toe.

'Denk je?'

'Ik denk het… misschien.'

'Dan beschouw ik het als een compliment dat je hier toch maar zit' ging Evelien monter verder. Ondanks dat mevrouw Rodemakers opvallend stil was, knikte ze instemmend.

'Ik kan er maar gewoon kant en klaar mee zijn. Ik geloof dat onze Hugo er een flinke puinhoop van heeft gemaakt.'
Ook nu knikte mevrouw Rodemakers weer.
Dit maal was er niets frivools in Evelien haar stem te horen. Alleen een inhoudelijke boodschap.

'En koppig ook want hij wilde pertinent niet dat ik op enige manier contact met jou zou opnemen. Hij weet niet dat ik je gebeld heb en dat laten we ook maar zo. Nu ik erop terug kijk weet ik niet echt meer waar het begin is geweest. Hij had gewoon een griepje onder de leden. Je kent het wel: hoesten, kortademig en futloos zijn. Hij liep er al tijden mee. Wat vanzelf komt, gaat ook vanzelf weer weg was zijn visie maar ik geloof daar niet zo in. Ik heb hem echt moeten dwingen om naar de huisarts te gaan. Die heeft hem op zijn beurt weer doorgestuurd naar het ziekenhuis voor een volledig onderzoek.'

Ze zweeg even en toen verscheen er een lach op haar gezicht.

'Hugo noemde het heel rustig *kleffe kak aan de knikker*.'
Ze giechelde even. 'Tja, als het hele rattenplan op je wordt losgelaten is dat ook niet zo'n gekke uitspraak. Het is natuurlijk verschrikkelijk, laat dat duidelijk zijn. Maar je had het gezicht van die arts moeten zien. Die had waarschijnlijk alles behalve zo'n gortdroge conclusie van verwacht.'

Ik merkte aan mezelf dat mijn mondhoeken ook omhoog gingen.

'Dus we zijn samen de hele dag op pad geweest. Moe heeft op de honden gepast. Dat had je echt netjes gedaan.' Evelien keek even richting haar moeder. Die tevreden naar haar knikte.

'Weet je Aaron, als je zo'n onderzoeksdag hebt gaat het hele circus op pad. Afspraken bij de oncoloog, verpleegkundige, diëtiste noem het maar op. En iedereen, stuk voor stuk, allemaal zo meelevend. Tja, aan de andere kant. Dat mag ook wel als ze denken dat je kanker hebt,' zei ze.

'Denken?' Onderbrak ik haar.

'Ja, de uitslag hebben we nog niet. Maar het moet wel heel vreemd lopen…' ze viel even stil. Evelien had zichzelf verbaasd door de uitspraak die ze had gedaan.

'We moeten maar niet op de zaken vooruit lopen,' zei ze zachtjes.
Al denk ik dat dat laatste meer voor haarzelf was bedoeld dan voor mij.

'Met mag niet zo zijn dat je zo'n grote uitslag in je eentje moet aanhoren. Daar heb je alle hulp of je familie bij nodig.'

'Je denkt dat die hulp in mij te vinden is?' vroeg ik met een ondertoon bestaande uit oprechte ongeloof en opgekropte rancune.

Evelien wist niet goed wat ze hierop moest of kon zeggen.
Het duurde even voordat ze de juiste woorden gevonden had.

'Misschien,' zei ze tenslotte. 'Mensen kunnen elkaar ongelooflijk veel pijn kunnen doen. Maar wanneer er een korstje op de wonden zit kan het wellicht geen kwaad om nog eens te kijken. Om te onderzoeken wat er echt is gebeurd en of de intenties van de mensen echt zo waren als dat je dacht dat ze waren.
Was het echt zoals het was?
Of was wat er gebeurde een reactie op wat ze hadden meegemaakt. En wat ze op dat moment voelden.'

Ik keek haar onbegrijpend aan.

'Angst, Aaron, ik heb het over angst. Ik denk… nee, ik ben ervan overtuigd dat mensen vanuit hun bang-zijn de meest rare dingen kunnen doen. Angst kan vrijgevige mensen in de meest egoïstische figuren doen veranderen.

Het enige wat ik van je vraag is om na te denken of om nog eens te overwegen. Om dan misschien… nou ja, dat zien we dan wel.'

Ik was uit het lood geslagen door wat Evelien net had gezegd. Ze had gelijk. Al kon ik dat nu niet voelen. Mijn hoofd wist dat ze gelijk had maar mijn hart vloekte zich een weg naar voren en nam me in bescherming.

Ik keek op mijn horloge.

'Ik moet gaan,' zei ik.

'Denk je er over na?' vroeg ze.

'Ja,' zei ik. 'Maar ik beloof niets.'

'Beter dit dan een loze belofte.'

Tenslotte was ik opgestaan en had een hand aan Mevrouw Rodemakers gegeven en een aai over de bol van Trixje. Evelien liep met me mee naar de gang. Weldra had ik mijn schoenen weer aan en stond in de portiek. Juist op moment hoorde ik vanaf de eerste verdieping een gestommel en kwam er een man uit de deur van de bovenwoning. Niet lang daarna was er getrippel van hondenpoten te horen.

'Hier blijven jij,' klonk het resoluut.

Mijn nieuwsgierigheid bleek sneller dan mijn beheersing. Ik keek omhoog en zag op het balkon een man met grijs langs haar leunende op een wandelstok staan. Daarbij had hij een bruin plaid over zich heen geslagen. Waardoor hij opvallend veel leek op een Zeeuwse drenkeling uit 1953.

Op zijn beurt keek hij naar beneden. Even zag ik hem denken met zijn wenkbrauwen gefronst. Direct daarna leek het alsof hij verwarrende openbaring had gehad.

'Jij denkt dat ik jou niet meer ken?' vroeg hij.

Nog voordat hij verder kon spreken had ik me van hem afgewend en was de deur uitgelopen.

2

Volgens mij is weglopen een fysieke uiting van vluchtgedrag. En hoezeer mensen ook zeggen dat er een keuze is tussen vechten of vluchten, ben ik er van overtuigd dat een ieder mens in eerste instantie de behoefte heeft om het vege lijf te redden. Oftewel: jezelf zo snel en zo ver mogelijk van de plaats delict te verwijderen omdat je instinctief weet dat er gevaar dreigt.

De portiekdeur was harder dichtgeslagen dan dat mijn bedoeling was. De dranger op de deur had voor een dramatisch effect gezorgd wat op een rare manier wel toepasselijk was. Stug bleef ik doorlopen met een hoofd wat sterke overeenkomsten had met een vastgelopen computer doordat deze binnen een tekort tijdsbestek teveel opdrachten te verwerken had gekregen.

Het zou de ultieme natte droom van een ICT-er zijn geweest om het proces van defragmentatie van deze gegevens in mijn hoofd te zien gebeuren.

Was er maar sprake van een defragmentatie op welke manier dan ook. Mijn hoofd voelde als een harde schijf die zijn opslaglimiet had bereikt waardoor bepaalde systemen niet meer naar behoren konden draaien. En (om maar in de computerterminologie te blijven) alsof Wikileaks erin was geslaagd om door de firewall van mijn hart te hacken liep ik over van emoties.

Ik was verrast door Evelien. Niet zozeer vanwege het feit dat ze vertelde dat oom Hugo ernstig ziek was. Het klinkt misschien hard maar dat deed me niet zoveel aangezien ik deze man in geen jaren meer had gezien. Waardoor hij langzaam was veranderd van de broer van mijn moeder, mijn oom vanuit mijn kindertijd tot een abstract concept: een oom van vroeger.

Maar meer door de spontane preek die ze had afgestoken. Door het zien van oom Hugo hadden haar woorden betekenis, een gevoel gekregen.

Tot aan mijn bezoek aan Evelien had ik mijn eigen veronderstellingen, ideeën en fantasieën over oom Hugo gehad.
Ik had een eigen oordeel en bedenkingen over deze man.

Maar wat allemaal, zonder enige vorm van waarschuwing, binnen luttele ogenblikken werd aangepast. Kloppend gemaakt met het werkelijke beeld wie deze man feitelijk was.

Ik geloof dat deze momenten van korstsluiting bij ieder persoon een andere uitwerking heeft. Zo kunnen sommige van ons Met open mond iemand staan aangapen, anderen gaan bazelen en in mijn geval was ik deur uitgelopen.

Ik had pas door hoe ver ik was gelopen toen ik tot de conclusie kwam dat mijn auto drie straten terug stond geparkeerd. Het ongelukkige toeval wilde dat ik tot stilstand kwam bij een grasveldje waar zojuist een senioren gymclubje van het mooie weer gebruik had gemaakt om hun lichamelijke oefeningen te doen.

Op de handdoekjes die op het grasveldje waren uitgeslagen, lagen er zes dames van een zekere leeftijd op hun rug en probeerde met hun oude benen fietsbewegingen in de lucht te maken.

Allen gefocust op de instructies van de hippe gym juf die met gevaar voor eigen leven door de dames heen liep. Gevaar omdat algemeen bekend is (of hoort te zijn) dat senioren qua spierspanning niet kunnen multi-tasken. Dat wil zeggen: niet in staat zijn om zowel hun beenspieren als hun kringspier gelijktijdig onder controle te houden.

Gelukkig stond het bankje wat verder van het strijdtoneel af waardoor ik wel het flaturen en de welgemeende verontschuldigingen kon horen maar de verse bio-gasdampen niet kon ruiken.

Terwijl ik daar zo zat, starend naar de inspanningen van de sportieve dames, merkte ik dat mijn proces van defragmenteren tot een einde kwam.

Ik ben van menig dat niet de ernstige ziekte maar juist de mens de drijfveer moet zijn om een wiedergutmachung in werking te stellen.

Maar het is nu eenmaal zo dat wanneer de dood om de hoek komt kijken, mensen bang worden om echt bespreken wat besproken moet worden. Uit angst om de zieke niet nog zieker te maken of enigszins per ongeluk een zetje richting de zeis van magere hein te geven. Niemand die daar zijn vingers aan wil branden.

Zodoende kiest het gros van ons liever voor zalvende woorden en vegen we de rotzooi van weleer met graagte binnen een mum van tijd zorgvuldig onder het tapijt. In plaats dat we de zieke alsnog aanspreken of zijn of haar hufterig gedrag vanuit het verleden.

Hoewel een verschrikkelijke ziekte dus geen excuus is om onmin uit het verleden te overbruggen of om breuken te lijmen, kan het ook niet zo zijn dat deze ziekte (om dezelfde bovenstaande redenen) ons ervan weerhoudt om nader tot elkaar te komen. Ieder mens verdiend eerlijke kans om uit te leggen wat er is gebeurd. Toch?

Ik zag mijn moeder in haar kist en dacht aan haar liefde. De man die ik op het balkon had gezien was weliswaar niet de oom uit mijn kindertijd. Maar in het omgeslagen bruine plaid had ik wel de broer van mijn moeder kunnen ontwaren. Tegelijkertijd kwam het beeld van de fles drank in zijn handen.

Nadat mijn moeder was gestorven had iedereen een oogje bij mij in het zeil gehouden. Vooral toen ik op jonge leeftijd de volwassen keuze maakte om op kamers te gaan. Niemand wilde dat deze moederloze jongen eenzaam en alleen op een kamertje zou eindigen. Met alle mogelijke enge gevolgen van dien.

En zodoende hadden de vriendinnen van mijn moeder in het geheim een rooster gemaakt (althans, zeker weten doe ik dat niet. Maar het er zeer de schijn van) zodat om de twee dagen een van hen bij me op bezoek kwam kwamen met een met veganistische ovenschotel of andere biodynamisch baksel.

Ook op school had ik onder de leraren het zogenaamde *gun-factor* waardoor een 5,4 vaker dan eens veranderde in een 5,5 wat als een voldoende werd gerekend.

Heus, binnen de omstandigheden kan ik niet zeggen dat ik iets tekort ben gekomen. Ik heb hulp zat gehad maar niet van de persoon van wie ik het wilde: mijn oom Hugo.

Dat stak en het bleef steken.

Ik had zo graag gewild dat iemand me een keer gaf zonder dat ik daar om had moeten vragen. Het was op dat moment dat ik me realiseerde dat Evelien dat juist had gedaan. Ze had de deur op een kier gezet. Niet voor mij maar voor Hugo.

Om nu alsnog te kunnen doen wat hij toentertijd had moeten doen. Of op zijn minst een verklaring te geven aan de persoon waaraan hij deze verschuldigd was. Op deze manier zou ook Hugo kunnen krijgen waar hij later ongetwijfeld behoefte aan zou hebben. Niet in het kader van "voor wat hoort wat" maar alleen om erachter te komen of er nog een vonk van leven in het schijnbaar dode verleden zit. Het beste medicijn wat een zieke op dit moment voorgeschreven kon krijgen Een medicijn met een uiteenlopend smakenpalet.

Hoewel ik niet in wiedergutmachung geloof, geloof ik wel in kansen. Dus wie was ik om hier dwars te liggen?

Verdomd, Evelien had met haar preek gelijk gehad.

3

Het was overduidelijk te merken dat toen ik me onaangekondigd bij Hugo aan de portiekdeur melde, hij zich kennelijk de kolere was geschrokken. Waarschijnlijk kwam dat omdat hij op Evelien na, bijna nooit bezoek kreeg. De mensen die wel het lef hadden om onaangekondigd bij hem op de deur te kloppen blafte hij simpelweg van de deur af. Waarschijnlijk had hij zelfs kinderen die heel zoet postzegels aan de deur kwamen slijten laten zien dat chagrijnige oude mannen ook in het echt bestaan.

Toch, tegen de tijd dat ik dat ik de trap was opgelopen en bij hem aan de voordeur stond was het te zien dat hij moeite had gedaan om zichzelf te fatsoeneren. Een dappere poging die helaas jammerlijk was mislukt.

Het bruine plaid waarmee ik hem eerder had gezien, had hij van zich afgeworpen. Zijn kromme rug had hij voor deze gelegenheid in een houding gezet waarin deze al jaren niet was geweest: rechtop. Waardoor de man iets weg had van een soldaat die in het gelid stond voor zijn wachthuisje. Hugo was gekleed in een bordeauxrode pantalon met bijpassende geruite pullover. In de open boord van zijn overhemd droeg hij een choker. Door zijn vette grijze haren (die sluik op zijn schouders vielen) had hij een vluchtige kam gehaald. Ik kon zien dat hij dit bij zijn eveneens grijze baard ook had gedaan.

Vanachter zijn brillenglazen keken zijn ogen, die vaak het avontuur hadden gezien, mij argwanend aan.

Hoewel iets te ver over de uiterste houdbaarheidsdatum, kon ik me voorstellen dat hij in zijn jonge jaren een flamboyante en intrigerende verschijning moet zijn geweest. Iemand waarbij je in het voorbij lopen nogmaals zou omkijken. Ook nu deed hij zijn best om de herinnering vanuit het verleden levendig te houden. Als was het alleen maar voor zichzelf.

Dit was mijn lang verloren gewaande oom. Of nou ja, de man die ik oom hoorde te noemen maar al lang geleden die predicaat had verloren.

'Kom verder,' zei hij gelaten. Hij ging me voor door het kleine halletje.

Op het moment dat ik de deurmat overging en ik de kleine hal van de flat betrad voelde ik me niets anders dan een landverrader. Om in Bijbelse termen te spreken: als ik mijn oren de kans had gegeven dan had ik de haan drie keer kunnen horen kraaien.

Mijn neus prikte door het mengsel van bedompte lucht en stof. In tegenstelling met de propere hal inclusief gloednieuw, hoogpolig tapijt van Evelien en haar moeder voelde het hier bedompt. De geel uitgeslagen deuren aan weerkanten van de wanden, die waarschijnlijk toegang gaven tot de slaapkamers, waren gesloten. Wat het benauwde gevoel alleen maar leek te versterken.

Toen ik mijn eerste blik in de woonkamer wierp, begreep ik waarom de slaapkamer deuren waren gesloten: ook deze kamers zouden vol gestouwd liggen met afgedankte rommel waar nooit echt afscheid van was genomen. Of iemand nooit de moeite had willen nemen om naar de vuilstort te gaan. Waarschijnlijk had Hugo met de tegenwoordigheid van geest de slaapkamers op het laatste moment gesloten om zo nog een beetje goede indruk te maken.

Maar voor de woonkamer was het te laat. Het inmiddels bekende bruine plaid bleek een uitvergrote versie te zijn van een duizend dingen doekje. Want nu lag het op de bank gedrapeerd met daaronder een bult. Waarschijnlijk bedekte het de spullen die hij snel bij elkaar had geraapt op het moment dat ik aan had gebeld.

Het kon de ruwharige teckel die bovenop het plaid lag niet deren. Tevreden bromde het beestje en rekte zich nog even uit alvorens hij even gaapte en een lik of twee over zijn voorpoten haalde. Om vervolgens weer met dezelfde luie gemoedstoestand weer te gaan doezelen.

De hond was zich totaal niet bewust van de hernieuwde kennismaking tussen de oom en de neef die weldra zou geschiedden. Een van het soort waarbij menig televisieomroep de ingrediënten van kijkcijfer hit van een realitysoap in had gezien.

Het bruin, grijs tapijt was versleten en vies. Tegen de wanden van loslatend behang stonden boekenkasten die uitpuilden met boeken van diverse genres en beeldjes die een bepaalde betekenis hadden zodat ze om die reden goed in het zicht stonden. Toch was alles met een dikke laag stof bedekt.

Voor de rest bood de woonkamer zonder enige indeling of plan plaats aan allerhande curiosa en souvenirs van reizen van lang geleden. Aan de wanden die nog niet waren bedekt met boekenkasten hingen posters. Oude filmposter van onder andere Spartacus en niet te vergeten Sophia Loren.

De felle augustus zon werd tegengehouden door eveneens vergeelde luxaflex waardoor de flat diffuus was verlicht.

'Koffie?' vroeg hij.

'Ja,' was mijn korte antwoord waarmee ik mezelf verbaasde.

Terwijl ik hem aankeek, kon ik de keuken achter hem zien. Beter had ik nee kunnen zeggen want de keuken bleek een nachtmerrie van de voedsel en warenautoriteit te zijn. Toch haalde Hugo met een vaatdoekje een doekje over het apparaat alvorens de koffie zuchten en steunend uit het apparaat kwam.

Hij onderdrukte een pijnscheut toen hij de kopjes op de ronde eettafel neer zette en schoof de berg van paperassen terzijde zodat er op tafel ruimte was.

'Hoe heeft ze je gevonden?' was zijn eerste vraag. Doelend op Evelien.

'Via Facebook,' zei ik. 'daarna hebben we gebeld.'

'Hm,' zei Hugo bedenkelijk.

Ik vroeg me af of hij überhaupt wel wist wat facebook is.

'En zij is degene die je hiertoe heeft aangezet?' vroeg hij stug.

'Ik drink 'm zwart,' zei ik terwijl ik het lepeltje uit de mok haalde. 'Net zoals jij zo te zien. Nee Evelien heeft hier eigenlijk niets mee
te maken.'

'Hoe bedoel je?'

Ik nam een slok van mijn koffie.

'Zij is misschien degene die mij heeft gebeld maar zij is niet degene die antwoord kan geven op mijn vraag. Sommige vragen kunnen alleen door bepaalde mensen beantwoord worden.'

Hugo keek me aan met een blik van verbazing die misschien ook te verklaren was als angst.

Ik nam nog een slok.

'Die zat er natuurlijk aan te komen,' zei hij mompelend. Hij zweeg en keek me toen recht in de ogen aan.

'Ooit gehoord van opdondertjes, krakertjes of keilewater?'

Ik zei niets.

'Ik ben mijn halve leven bezopen geweest, jongen. Te bezopen. Achteraf gezien. Afijn, dat wist ik toen nog niet.

De laatste keer dat ik bij je moeder op bezoek ben geweest ben ik door zo'n kortgeknipte mannenhaatster de deur gewezen.'

In de stilte die kwam kon ik zien dat Hugo in gedachte weer voor de deur stond, waar hij jaren geleden had gestaan.

Hij zuchtte.

'Wat ik me daarna kan herinneren is dat er opeens een alles begrijpende maatschappelijke werker me in een afkick kliniek heeft gedumpt. Een suffe lulhannes die van de Veluwe was ontsnapt. Ik moet hem wel nageven dat het hem wel is gelukt om me in die afkickkliniek heeft weten te praten.

Een belabberde tijd dat kan ik je wel vertellen. Daarna ben ik hier gekomen. Maar die drank is weg,' vooral dat laatste zei hij met een felle trots in zijn stem.

'Oh,' was het enige wat ik uit kon brengen

'Tja….Tja,' zei hij zoekend naar woorden.

'Ik weet niet hoe ik het moet leggen. Sowieso, wat ik moet zeggen.. Weet je… er zit een limiet op het aantal fouten wat je als mens zijnde kunt maken. Of mag maken.

Pas om het moment dat je de jackpot van alle mislukkingen hebt gewonnen kom je erachter wat voor zooi je ervan hebt gemaakt.

Die vriendin van je moeder had gelijk. Mannenhaatster of niet, ze had gelijk. Dat moet ik haar nageven.'

Ik keek hem verwonderd aan.

'Wat kijk je?' vroeg hij haast fluisterend.

'Ik snap jou niet. Waarom? Waarom ben je niet nog een keer gekomen? Mijn moeder was je zus. Ik ben je neef.

Je wist dat ze ziek was. Je wist dondersgoed dat ik er ook was!'

Mijn stem trilde.

'Van alles en iedereen in mijn leven was mijn moeder de belangrijkste. Ja, ik had nog een oom die ergens over de wereld zwierf. Weet je hoe vaak ik gehoopt heb dat je zou langs komen om ons te helpen?'

Ziek of niet, hier was de waarheid. Met misschien nog een onsje meer.

'Weet je hoe raar het is als je moeder er opeens niet meer is, hoe bang ik was?'

'Ja,' klonk opeens heel helder.

'Dat weet ik heel goed jongen.'

In plaats van begrip werkte zijn reactie als een losgedraaid ventiel waardoor er een gestage stroom van emoties op gang was gekomen. Gedachtes die mij voorheen te pas en te onpas uit mijn slaap hadden gehouden. Gevoelens die ervoor hadden gezorgd dat ik op de meest onbewaakte ogenblikken moest huilen of zonder reden kon uitbarsten in woede.

Na een tijd was ik er vrij bekwaam in geraakt om deze emoties weg te stoppen en simpelweg te doen alsof dit littekens waren die soms nog pijn deden.

Maar nu dat deze man voor me zat voelde ik, tot mijn eigen verbazing, totaal niet de behoefte om te schreeuwen. Het was alsof dit niet nodig was. In plaats daarvan hoorde ik mezelf zacht praten en duidelijk articuleren. Schijnbaar onbewust wilde ik dat Hugo op een niet te mis te verstane wijze besefte wat hij had aangericht.

'Als je dat zo goed weet, begrijp ik helemaal niet waarom je niet bij begrafenis bent geweest. Ik heb alles alleen moeten doen.'

Het was stil.

Ik nam een slok van mijn koffie en Hugo deed hetzelfde.

'Had je gewild dat ik met een dronken kop bij het sterfbed van je moeder geweest? Of had je liever gehad dat ik bij de oprotkoffie van de begrafenis met een kegel van hier tot ginder de laatste groet aan je moeder gaf? Jongen, daarvoor was ik te ver heen. Ik wilde niemand meer tot last zijn' hij keek me indringend aan. Kennelijk moest ik ook iets beseffen.

'O ja? vroeg ik. 'Door niet langs te komen ben je niemand tot last? Ik heb je twintig jaar niet gezien en twintig jaar ben je me tot last geweest. Daarvoor hoeft een mens zijn gezicht niet lijfelijk te laten zien.'

Er verscheen een lach op Hugo zijn gezicht. Hij nam een slok koffie.

'Zo dat is eruit,' zei hij rustig terwijl hij uitdrukkingsloos naar de berg paperassen keek.

'Sorry, ik had dat niet op die manier moeten zeggen.' zei ik.

'Juist wel,' zei hij. 'Soms moet je mensen verrot schelden zodat ze weten wie je bent. En met een bezopen oom die mij het leven zuur had gemaakt had ik zelfs mijn vuisten erbij gehaald.' voegde hij er aan toe.

Opeens klonk er een gekef.

'Brummel,' klonk het bulderend. 'Wat moet jij dan?'

Het beestje maakte duidelijk dat hij zijn slaap uit had en van de bank af wilde. Wat hij door de bouw van zijn langgerekte lijfje en korte pootjes niet zelfstandig kon.

'Vort dan maar.' zachtjes pakte Hugo Brummel op. 'Nu stil, Eef komt zo.'

'Dus tja,' zei hij en liep rustig terug naar de ronde eettafel. Alwaar hij nog een slok van zijn koffie wilde nemen maar direct tot de ontdekking kwam dat hij deze inmiddels al had leeggedronken.

'Het is misschien niet het antwoord wat je wil horen. maar het is zoal het is. En voor wat het waard is. Ik heb niemand pijn willen doen.'

Door wat hij vertelde en op de manier zoals hij sprak scheen het me toe dat hij, eerder dan ik had hem had verteld, al had beseft wat hij had gedaan. Zijn bekentenis was waar

'Daarom mocht Evelien niets zeggen. Ik vind het nogal hypocriet om iemand na jaren op te laten draven alleen omdat je ziek bent. Toen niet? Nu ook niet! Ook al crepeer je van de pijn.

Als iemand het verneukt heeft dan ben ik het wel. Ziek of niet, ik geloof dat ik geen enkel recht heb op iets wat vergeving heet. Of hoe je dat christelijke gebrabbel ook noemt. Ik ben een egoïstische kloothommel geweest die nu op de blaren moet zitten. Eef heeft het goed bedoeld maar je bent me niets verplicht neef en dus: wegwezen hier.'

4

Nog voordat ik kon reageren op Hugo zijn opmerking, hoorde ik een andere stem.

'Ja, daar is de buuvie dan. Trixje zit al lekker op te wachten en kijk: ik heb je riem al in de hand. Hoe is het met die oude brompot van een baasje van je? Is hij een beetje handelbaar vandaag?'

Het was Evelien die zichzelf had binnengelaten met haar eigen sleutel en zichzelf niets vermoedend had binnengelaten. Ze wilde nog wat zeggen maar viel stil toen ze ons samen aan de tafel zag zitten.

'Wel heb je ooit,' zei ze zachtjes.

'Wat? vroeg Hugo.

'Niets.'

'Jawel, anders zou je dat niet zeggen.'

'Nou dat jullie toch maar zo gezellig bij elkaar zitten.' tegelijkertijd keek ze mij aan.

'Niets gezelligs aan', bromde Hugo terug. Maar je hebt je zin gekregen hoor. Kennelijk heb je zo lang op die jongen ingesproken dat hij zich tenslotte wel gedwongen voelde om hier aan de deur te komen. Ik mag hopen dat ik nooit op de afdeling terecht kom waar jij werkt.'

'Pas maar op dan want het begin is er al. oude zeur die je er bent.' Evelien hem van repliek. 'Wees tenminste blij dat die jongen wat gevoel in zijn lijf heeft om zijn oude oom eens op te zoeken. Ja, Brummel ik kom er zo aan,' sprak ze nu tegen het de teckel die ondertussen om haar heen stond te drentelen.

Het voelde vrij ongemakkelijk om deze mensen, in het bijzijn van mezelf, over mij te horen praten.

'Wist je dat het in sommige landen is het een uiting van gastvrijheid om je gast nogmaals wat drinken aan te bieden?' ze wees naar de lege kopjes.

Niet reagerend op de uitspraak van Evelien, vroeg Hugo: 'Denk jij dat je die honden kan uitlaten zonder ze overstuur te helpen?'

'Ik geloof van wel. Hou jij je gemak? Terwijl ze dat zei keek ze hem indringend aan.

'Kom Brummel we gaan.' Haar gouden versierselen deden haar rinkelen terwijl ze bij hem zijn halsband omdeed en daarna de deur uit liep. Ik hoorde nog vaag wat geblaf in de portiek en wat hoog gegil van Evelien die vergeefs de honden onder controle probeerde te houden.

'Eef is een schat. Een bemoeial maar een schat.' zei Hugo. Ook hij had de schijnbaar gebruikelijke consternatie in de portiek gehoord.

'Ik zal maar doen wat ze zegt anders zwaait er wat. Wil je nog wat drinken?'

'Doe maar.'

'Ze werkt in een bejaardenhuis als activiteitenbegeleidster. Ik moet er niet aan denken. De godganse dag met een tandeloze bek in groepsverband de krant lezen. Niets minder dan een gevangenis.'

Hoewel nog niet helemaal, waren de eerste barstjes in het ijs gekomen. Daarmee kon je met een beetje goede wil concluderen dat het ijs tussen Hugo en mij was gebroken. Toch was het moeilijk om na ons verhit gesprek een ander onderwerp te vinden wat weinig tot niets te maken had met een wijzende vinger en excuses.

Hugo dacht er waarschijnlijk net zo over want met een geveinsde opgeruimdheid in zijn stem wees hij naar een poster achter mij.

'Dat is mijn trots, zei hij.'

Naast alle rommel en restanten van een luisterrijk verleden sprong een bepaald artefact in het oog: een poster van de kaart van Europa.

Het opmerkelijke aan deze ogenschijnlijk niets zeggende poster was het feit dat er gekleurde spelden in diverse landsaanduidingen waren geprikt. Zo te zien een flink aantal. Wat ervoor zorgde dat wanneer je de poster van een afstandje bekeek dit net zo goed een onderdeel van een eigenzinnig kunstproject kon zijn.

De kaart toonde de landen van Europa maar rond de kust van Italië aan de middellandse zee was een opeenhoping van de gekleurde spelden te zien. In mindere mate gold hetzelfde voor Oostenrijk en Zwitserland. Maar in het zuiden Frankrijk was er weer een cluster van spelden.

'Kijk, hier ben ik begonnen,' ging hij verder.

Hugo was nu naar de kaart gelopen en als een onderwijzer met opgehoopte verteldrang wees hij met zijn benige vinger enthousiast naar het zuiden van Nederland.

'Via Limburg ben ik naar Metz gegaan en vandaar uit nog een stuk verder. Mobiele telefoons waren er nog niet dus niemand die aan je kop jengelde. Soms was het lang wachten op een lift maar dat was pas echte vrijheid.'
Zoals hij sprak was deze vrijheid die hij had ervaren nog steeds voelbaar. Misschien latent maar zeker aanwezig.

'Dat daar is de Elzas. Daar heb ik de kunst van wijndrinken geleerd.' Zich opeens bewust dat hij iets verkeerds had gezegd, schraapte hij zijn keel. 'Het misschien niet de beste manier om met de kaart te beginnen. Ik ben een beetje in die contreien blijven hangen. Oostenrijk en Zwitserland zijn alleen op zijn mooist in de zomer. Die witte handel is niets waard dus tegen de tijd dat die herrie uit de lucht kwam zetten ben ik naar Italië gegaan. Zie je?' Hij wees naar de gekleurde spelden die in de bovenkant van de laars van Italië in een blauw gedeelte waren geprikt: Het Gardameer. 'Op deze plek heb ik een tijd lang zwemles gegeven. En niet zomaar zwemles voor koters. Nee, in een luxe vakantieresort. Je zou denken dat al die mensen die teveel geld hebben zich wel voort kunnen bewegen in het water. Maar wat denk je wat? Stuk voor stuk zouden ze naar de bodem zinken wanneer ze hun met goud behangen kadavers te water lieten. Eerlijk is eerlijk, het zijn leuke mensen. Tikkeltje te temperamentvol voor mijn smaak maar dankbaar als je liet zien hoe ze niet konden verzuipen. Vooral die wijven. Mooie exemplaren kan ik je vertellen. Niets mis mee. Als je erbij was geweest… dan had je het wel geweten' met glinsterende ogen was Hugo voor meer dan een moment in zijn gedachte weer zijn jeugdige zelf die met een aangewakkerd jachtinstinct langs de rand van het zwembad flaneerde.

Ik wilde wat zeggen maar op moment klonk er een andere stem.

'Aaron, mooi je bent er nog.'

'Mens, kun je niet aanbellen?' zei Hugo.

'Als jij een sleutel geeft dan ga ik die gebruiken,' zei ze vrolijk.
Hugo bromde wat over het feit dat ze misschien wel gelijk had.

'Hoe dan ook, kanjers van me,' ging ze verder. 'Brummel en Trixje staan nog in de portiek samen met twee zakken chinees.
Dus als jullie naar beneden komen dan gaan we lekker eten. Ik zat zo te denken: we kunnen wel in de tuin zitten. Het is tenslotte zomer.'
Door haar snelle manier van praten kon ik me niet aan de indruk onttrekken dat Evelien wat zenuwachtig was. Over een paar weken liggen wel weer de chocolade letters bij de Hema maar daar moeten we nu nog maar even niet aan denken. Moe is er straks natuurlijk ook bij. Jij had toch geen andere plannen Aaron? Ik heb voor een weeshuis gehaald.'
Ze keek me op zo'n manier aan dat ik deze moeite van haar: een geste zodat Hugo en ik de scherven aan elkaar konden lijmen. Of zijn minst de gelegenheid geven om de scherven op te rapen niet zomaar van de hand kon wijzen. En dus schudde ik met mijn hoofd en loog dat ik geen andere plannen had en dat het inderdaad en een leuk idee was.

'Geweldig. Dit wordt echt gezellig. Leuk zo'n volle bak. Het is al zo'n tijd geleden,' zei ze uitbundig

'Dat is werkelijk een mooi gebaar van je Eef,' zei Hugo 'Een tikkeltje onverwacht maar dat is meestal het geval met mooie dingen,' zei hij gemoedelijk. Als kers op de taart toverde hij op zijn tanige gezicht iets een heuse lach.

Ik geloof dat zowel Hugo en ik van elkaar begrepen dat dit Evelien haar manier was om ons te laten zien dat ze opgelucht was dat we zonder dat er ongelukken (of andere creatieve uitingen van geweld die in huiselijke kring kunnen voorkomen) waren gebeurd met elkaar hadden gesproken.

'Ga nu maar naar beneden voordat die honden die zakken open trekken. We komen zo, zei Hugo.

'Ja ja, je hebt gelijk.' En ze wervelde het huis weer uit.

Tegen mij zei hij: 'Weet je zeker dat je dit wilt?'

Ik knikte bevestigend.
Tegen de tijd dat we beneden kwamen stond mevrouw Rodemakers al in de deuropening te wachten. Het kleine magere vrouwtje van ruim tachtig met platina blond en roze gestifte lippen lurkte tevreden aan haar sigaret en hield in haar hand een goudkleurig asbak vast. Terwijl ze rook uitblies vertelde ze dat Evelien al in de tuin was.

'Prachtig idee van dat kind,' zei ze met haar doorgerookte stem. 'Gelukkig geen barbecue want heb ik zo'n hekel aan. Je vreet je suf aan het stokbrood met knoflooksaus en tegen de tijd dat het vlees gaar is. Als het

gaar is want dat weet je nooit zeker,' voegde ze er kritisch aan toe 'dan heb je geen trek meer in. Nee geef mij maar chinees. Afijn, kom lekker binnen mannen. Wel even de voeten vegen hè. Het tapijt is net nieuw.'

Ofschoon Mevrouw Rodemakers zo haar eigen redenen had om chinees te verkiezen boven de barbecue, had ik me altijd al sterk kunnen vinden in het concept afhaalchinees.

Op de een of andere manier kan afhaalchinees eten vertalen hoe we ons voelen. als we iets hebben te vieren of door verdriet het je geen moer kan interesseren wat je bord hebt zolang het maar niet naar rei of bloemkool smaakt. Of omdat je je vrienden wil bedanken voor een fijne dag en omdat ze je hebben geholpen. Zodoende hoeven we niet letterlijk onder woorden te brengen over hoe we ons voelen. Want dat is natuurlijk eng.

Nee, afhaal chinees maakt op een veilige manier datgeen duidelijk wat we willen zeggen en verbind het mensen op een manier die treffend is. Dat had Evelien goed begrepen.

Een bijkomend voordeel van de experimentele bouw van de duplexwoning was dat het geheel rondom was voorzien van een aanzienlijke lap grond. Wat inhield dat de bewoners van de benedenwoning in het bezit waren van een achtertuin van formaat. Een zegen voor de mensen met groene vingers een juk voor degene die het liefst de achtertuin met een dikke laag asfalt hadden voorzien.

De bezigheid "tuinieren" stond bij Hugo gelijk aan het vegen van zijn balkon en het vrijhouden van spinnenwebben. Wat hem al tijden niet was gelukt. In die hoedanigheid kon je zeggen dat het eerlijk was verdeeld dat Evelien op de begane grond woonde.

Zij had de tuin op waarde weten te schatten en zag deze dan ook als een van haar waardevolste bezittingen.

Hoewel haar huis een groothandel was voor kermisporselein, was de tuin aan dit lot ontsnapt. Het kan niet anders worden gezegd dan dat Evelien er een smaakvol geheel van had weten te maken. De tuin die onder het balkon van Hugo was ontstaan had de sterke gelijkenissen van een Engels parkje. Toch had Evelien zich gehouden aan een simpel ontwerp: vanaf het kleine terras bij de achterdeur liep er een slingerend grindpad door de tuin die uitkwam bij een groter terras aan het einde van de tuin.

Al slingerend werd duidelijk dat bomen en struiken van haar de kans kregen om te groeien op de manier zoals ze het zelf wilden. Kleine borders waren er voor diverse soorten kruiden en natuurlijk waren er ook voederbakjes en huisjes opgehangen voor vliegend pluimvee.

Ook mevrouw Rodemakers had haar aanwezigheid in het parkje laten gelden. Hoewel ze niet in staat was geweest om aan de zware werkzaamheden deel te nemen, had ze zichzelf de leiding gegeven over de afdeling "Sanitatie en irrigatie " oftewel: bij hevige regenval in de gaten houden dat er niets verstopt zat. En bij droogte ervoor zorgen dat niets voortijdig het loodje legde. Het echte pappen en nathouden.

Zeker nu, wanneer de zomer als een dikke dame op te hoge hakken niet vooruit was te branden, had zij zich met een niet aflatend plichtsbesef van haar taak gekweten. Bijna iedere avond had Mevrouw Rodemakers (voorzien van sigaret en tuinslang) een strategisch punt in de tuin opgezocht om vervolgens (zittend op een tuinstoel) het geheel te voorzien van het nodige vocht.

De vruchten van deze gedane arbeid konden duidelijk worden gezien: de fuchsia's spreidde met trots hun bonte kleuren ten toon, de bladeren aan de bomen zagen er fris groen uit en vanuit de borders met kruiden steeg een aangenaam aroma op.

De windlichten en kerstverlichting waren als lichttoetsen op een nachtelijk schilderij aangebracht waardoor de tuin, zeker bij broeierige zomerse avonden, iets surrealistisch kreeg.

Hoewel een er een roze plastic tafelkleed over de tuintafel lag, waren de etensbakjes voor de zekerheid toch op het inpakpapier gezet om zo geen vlekken te maken. Het rijtje van gevulde plastic bakjes zo midden op de tafel had wel iets weg van een mini-buffet.

Vanuit de bakjes die al open waren dwarrelende een smakelijke geur mijn neus binnen.

Evelien was op haar beurt druk bezig om het plastic dekseltje van een bakje af te krijgen. Hetgeen haar niet lukte. Met een onderdrukte frustratie probeerde ze nog te lachen maar met haar tong vinnig tussen de lippen geperst verried ze dat ze in staat was om het bakje gevuld en al in de container te smijten.

'Geef maar,' zei ik. 'Kijk, ik doe het altijd zo.' Met een simpele beweging haalde ik de deksel er van af.

'Hoe deed je dat?' vroeg ze.

'Er stroomt een beetje chinees bloed door mijn aderen.' zei ik met een lach op mijn gezicht.

Inderdaad met een lach. Want hoewel het nog steeds erg vreemd was om in dit tamelijk onbekend gezelschap te eten, voelde ik me op mij gemak. Hetzelfde gold voor Hugo. Die verlekkert naar de plastic bakjes op de tafel keek. Volgens mij was het een tijd geleden dat hij buiten de landsgrenzen had gegeten.

'Jij hebt nog bami nodig,' zei mevrouw Rodemakers. Nog voordat Hugo iets kon zeggen kwakte ze wederom weer wat op zijn bord.

'Ik ben trouwens wel heel benieuwd naar die Chin ind rest,' ging ze verder. 'Ik ken het helemaal niet. Het staat op de bon dat het erbij zit.' Als bewijs hield ze deze in haar hand. Ik wil die Aziatische uitdaging wel aangaan. 'Met mate natuurlijk want je weet Eef, ik heb soms zo'n last van maagzuur. In welk bakje zit het?'

'Volgens mij zijn ze die vergeten moe, maar probeer maar een paar van die mini loempia's. Dat is volgens mij ook wat veiliger voor je maag.'

'Dat vind ik nou slecht. Wel mensen laten betalen maar het niet erbij doen.'

'Weet je wat? Morgen wel even terug.'

Niet alleen in het verzorgingshuis was Evelien activiteitenbegeleider. Soms was het nodig om ook thuis dit jasje te dragen.

'Dat moet je zeker, zei haar moeder. Ze pruttelende nog wat na over dat het mysterieuze gerecht niet was geleverd. Niet wetende dat niemand het lef had gehad om haar te vertellen dat het hier ging om de afkorting van het Chinees Indonesisch restaurant.

'Niet getreurd. Loempia's lust ik ook graag.' De oude dame liet zich niet zomaar van haar goede humeur afbrengen.

Katjes die muisjes hebben mauwen niet en ook in de tuin van Evelien en haar moeder was het niet anders. Met de borden vol geschept met oosterse, veelal ondefinieerbare, gerechten aten we in stilte.

'Het lijkt wel of de dominee over onze schouders meekijkt of we niet zitten te smakken, ' zei mevrouw Rodemakers. 'Wat een stilte.

Kom jongens wie heeft er nog wat te vertellen. Vragend keek ze mij en Hugo om beurten aan. Ja, we kunnen wel dommertje gaan spelen maar wel weten allemaal dat jullie vanmiddag samen een gesprek hebben gehad. Zo te zie hebben jullie elkaar heel gehouden…Dat is tenminste iets.'

Geschrokken van de vraag van haar moeder hadden de ogen van Evelien zich op een onnatuurlijke manier opengesperd.

Als koppelaarster van de hernieuwde kennismaking had ze zichzelf als doel gesteld om deze avond in respectievelijke vrolijkheid zonder diepgang te laten verlopen. Zodat Hugo en ik de banden konden aanhalen. Of dat ik op zijn minst de gelegenheid had om rustig te wennen aan haar opmerkelijke buurman en mijn oom.

Daarom was het nodig dat de sfeer luchtig bleef en dat onderwerpen die enigszins wrevel konden oproepen werden vermeden.

Nog voordat haar moeder verder kon gaan, deed Evelien een greep uit de trucendoos van activiteitenbegeleidsters en deed wat ze moest doen wanneer bleek dat een van de groepsleden een lontje had aangestoken waardoor de sfeer in de groep zou kunnen opblazen: Ze stuurde het gesprek een compleet andere richting op.

'Die Hugo,' zei ze terwijl ze me aankeek 'die is nog eens ergens geweest. Geweldige verhalen en mooie souvenirs ook.'

'Tja,' was het enige wat Hugo bedeesd uit kon brengen omdat hij zoveel complimenten niet was gewend.

'Ik heb die landkaart zien hangen.'

'Met al die spelden in de landen waar hij is geweest?' Zei Evelien.

'Die ja,' antwoordde ik.

'Waar hangt die dan?' vroeg mevrouw Rodemakers. 'Naast die snol?'

'Moe,' zei Evelien.

'Het is toch zo? Ze staat erop alsof ze in de uitverkoop is.'

'Dat is Sofia Loren,' zei ik.

'Je kent haar?' vroeg Hugo verbaasd.

'Ja die ken ik wel. Hoe oud is ze nu? In zeventig? vroeg ik.

'Zal vast,' zei Hugo maar in mijn tijd was ze echt ze de…' hij zocht naar woorden om netjes over te komen in het bijzin van mevrouw Rodemakers 'de droom van iedere jongeman.'

Maar op het moment dat hij dacht dat ze even niet keek, fluisterde hij me toe: 'Dat is het meest lekkere wijf wat Italië heeft voortgebracht. Wat jij neef.'

'Nou,' zei quasi nonchalant 'ik woon samen met Wietse. Een man dus.' voegde ik eraan toe.

Hugo zei niets maar staarde mij alleen aan. Iets te lang naar de smaak van Evelien die wél had gehoord wat hij werkelijk van de Italiaanse vond en hem terstond van repliek diende.

Hoewel ze zichzelf als doel gesteld had om de ideale gastvrouw te zijn en daarmee schurende onderwerpen te vermijden voelde ze de Mary Servaes in zichzelf naar boven komen.

'Zeg, doe jij eens even normaal. Dit is de normaalste zaak van de wereld hoor.'

Maar hij reageerde niet. Sterker nog: het leek wel alsof hij haar helemaal niet had gehoord. Hugo leek de tijd te nemen om zich een voorstelling te maken bij hetgeen wat hij net had gehoord.
Als ondergrondse heidebrand laaide alle gevoelens die deze afgelopen middag zorgvuldig waren geblust in alle hevigheid weer op.
De alcoholist die niet eens bij zijn terminale zus op bezoek kwam veroordeelde nu haar zoon om wie hij was?

Helaas een gedachte die bewees dat het gif van een gebroken verleden nu eenmaal sneller was dan pas ontsproten, hernieuwd vertrouwen in elkaar.
Zeker toen Hugo met vochtige ogen zei: 'Het kan niet anders dan dat jij een zoon van mijn zuster bent. En door jou zie ik…'

Door emoties overmand, voelde Evelien nu kennelijk de Bonnie St. Clair in haar naar boven komen en sloeg ik een keer haar glas wijn achterover.

'Al woon je samen met een heel voetbal elftal. Dat maakt mij toch niets uit?' zei hij.

Een voetbal elftal? Vroeg opeens een doorgerookte stem. 'Ik dacht dat die niet aan homo's deden? Piraten wel. Dat heb ik op tv gezien. Die grote mannen in dat zwarte leer met ringen overal.'

Zachtjes legde hij even zijn hand op die van mevrouw Rodemakers om duidelijk te maken dat hij nog niet klaar was met praten.

Je moeder heeft je geleerd dat in een wereld waarin vele zichzelf beter proberen voor te doen dan dat zij zijn, je jezelf mag zijn.
En dat je mag houden van wie je houdt. Jongen, dat heb ik pas geleerd toen ze me opsloten in de kliniek.' Zei hij lachend.

'Precies Hugo, als het maar liefde is,' zei mevrouw Rodemakers terwijl ze ondertussen een sigaretje opstak.

5

Het is niet noodzakelijk dat mensen een alles verklarende uitleg hebben om duidelijk te maken waarom ze een ander teleur hebben gesteld. Of om het anders te zeggen: waarom ze hebben gedaan wat ze hebben gedaan.

Wanneer je doorvraagt kom je erachter dat er bij de mensen die *verkeerde* keuzes hebben gemaakt er vaak geen voorbedachte rade aan ten grondslag lag. Al doen hun daden iets anders vermoeden. De hele teleurstellende houding van Hugo was tenslotte ook niets anders dan dat.

De alcohol had de rol als pruilende, ontevreden huisvrouw met ondergewicht op zich genomen. Door haar nimmer aflatend gezeur hadden de mislukkingen zich in Hugo zijn leven opgestapeld. Wat omhoog gaat komt hoe dan ook een keer naar beneden. Aldus was de hele zwik onder luid geroffel naar beneden gekomen. Ik vond het zelf wel een mooie metafoor.

Mijn gesprek met Hugo zorgde ervoor dat de geschiedenis zich vanuit een ander perspectief liet zien. Namelijk die van hem. Hoewel ze er niet bij was geweest, had ook Evelien haar eigen manier om naar hetgeen wat was gebeurd te kijken.
Opeens begreep ik dat er dat meer dan één versie van het verhaal bestond.

En met het besef hiervan, viel bij mij het kwartje dat ik me ook niet af hoefde te vragen welke versie de juiste was. Dat waren ze immers allemaal.

Vergiffenis als in de bijbel omschreven had die middag bij Hugo acte de presence gegeven. Een voorzetje wat later werd ingekopt door Evelien en haar moeder toen we met z'n allen in de tuin chinees hadden gegeten.

Het was niet zozeer wat er gezegd was of wat ze deden want zo hoogdravend was dat niet. Misschien geheel onbewust hadden ze mij, had Hugo, mij een bepaald soort erkenning gegeven waarvan ik niet eens wist dat ik die wilde of nodig had.

Ik heb mezelf nooit als een rancuneus persoon beschouwd. Ook heb ik het nooit nagestreefd om mijn gelijk te halen. Maar met de erkenning voelde ik een bevestiging en dat voelde goed.
Het was nog niet klaar en we waren nog lang niet uitgepraat maar het was voldoende voor nu.

6

Aangezien het Sinterklaasfeest een bedenksel is, geïnspireerd op de kerk, had mijn moeder me vanaf kleins af aan verteld dat die oude man met mijter op zijn hoofd, die jaarlijks ons land bezoekt, niet bestaat.

Dit had meer te maken met het feit dat zij de kerk als een vrouwonvriendelijke organisatie beschouwde die steevast in sprookje bleef geloven.

Maar omdat ze dondersgoed wist dat kleine kinderen loslippige mondjes hadden liet ze me plechtig beloven dat ik dit nooit tegen anderen zou vertellen. Simpelweg omdat zij wél dachten dat Sinterklaas bestond.

Zodoende stond de Sinterklaastijd in het teken van *ons* geheim. Het was een waarheid waar ik me terdege van bewust was dat ik deze nooit mocht verklappen. Praktisch als mijn moeder was zorgde ze er ook op een andere manier voor dat ik in deze tijd mijn mond op school niet voorbij zou praten.

'Je hoeft immers niet met de horde mee te lopen om van de geneugte te kunnen genieten,' zei ze en dus vond ik zo nu en dan ook een chocolade letter in mijn schoen. Zonder dat ik daar enige moeite voor had hoeven doen zoals het neerleggen van een wortel of het zingen van een liedje. Ook op school, wanneer Sinterklaas als de koningin werd binnengehaald, kneep ze even in mijn hand en gaf me een samenzweerderige knipoog.

Jaren later was het mijn schoonfamilie die me de ware betekenis van het Sinterklaasfeest leerden zien. Een gedachtegoed wat niets had te maken had met vrouwonvriendelijke organisaties of het discrimineren van de donkergekleurde medemens.

De ogenschijnlijke simpele bedoeling van de goedheiligman was dat iedereen op vijf december de kans kreeg om een ander bewust te maken van zijn of haar doen en laten van het afgelopen jaar.

Met daarbij een goedbedoeld advies of setje tips om het volgende jaar op een andere manier aan de slag te gaan. Deze goede raad werd verpakt als een ludiek gedicht waarbij humor de boventoon voerde.

Humor was het suikerlaagje waarmee de soms bittere pil van de waarheid was bedekt. Een essentieel onderdeel aangezien de

ervaring had geleerd dat wanneer mensen de waarheid krijgen opgedist, zij binnen de kortste keren overstuur in de hoogste boom zaten.

Bijzonder genoeg, maar misschien was dat juist het mirakel van Sinterklaas, had ik vaker dan eens gezien dat deze gedichten ervoor hadden gezorgd dat mensen geïnspireerd werden om hun koers te wijzigen.

Daarom vond ik het ook niet zo vreemd dat ik mezelf soms afvroeg wat zou gebeuren wanneer onze Sinterklaas een bezoekje zou brengen aan de Gazastrook of gelijksoortige delen van de wereld. Gewapend met simpel en alleen een gedicht in plaats van een ongeduldige Kalasjnikov.

In die hoedanigheid zou je kunnen zeggen dat hoezeer Hugo de boel ook in het honderd had laten lopen, uit de bocht was gevlogen, ook hij een nieuwe kans mocht krijgen om zijn stoomboot een andere richting op te sturen.

Hij had immers, tijdens ons beleefde koffie-partijtje, met lede oren naar mijn gedicht geluisterd.

Wanneer je nog verder zou nadenken zou je tot de conclusie komen dat Evelien dit jaar, midden in augustus, zich als Sinterklaas had aangediend. Wat zou de kerk daarvan zeggen?

Hoewel iemand tegen vijf december het recht had om de ander een vilein gedicht te sturen, stond daar ontegenzeggelijk tegenover dat de schrijver de ontvanger de gelegenheid moest geven en wellicht ook wel moest helpen om zichzelf te herpakken om op een aangepaste route verder te gaan.

Een wederom simpele maar vredelievende gedachtegang waarvan ik overtuigd ben dat iedereen deze kan opvolgen, ware het niet dat mijn gevoel als een drempel over de weg lag.

Even kwam de duivel in mij naar boven met de boodschap dat Evelien was geslaagd in haar opzet. Vrijwel direct kwam de engel op de proppen met dezelfde woorden: Evelien was in haar opzet geslaagd. Een discussie tussen het id en superego waarbij Freud, als hij kon, me nader aan de tand had willen voelen.

Echter, nu Hugo zijn gedicht had gekregen en ik wist dat zijn gezondheid zich in dezelfde staat bevond als dat van een bouwval, kon ik nu niet meer als een toeschouwer langs de kant blijven staan. De geest kon niet terug in de fles.

Daags later vond ik mezelf weer terug bij de mosterdgele portiekdeur van de duplexwoning. Ik had dezelfde routine herhaald zoals ik dit de eerste keer had gedaan en ook nu werd ik verrast. Het was de stem van Evelien die door de speaker klonk.

'Ja hoor, Hugo is er wel maar die kan even niet aan de deur komen,' zei ze. 'Kom maar boven dan zal ik je het hele verhaal vertellen.' Evelien klonk geërgerd.

Gelijk daarna hoorde ik de zoemer van de deur. Terwijl ik naar binnen liep bekroop me een gevoel van iets wat ik niet direct kon duiden. Boven had Evelien de deur al op een kier gezet.

'Loop maar door,' klonk vanuit de woonkamer.

Het viel me op dat de deuren van de slaapkamers nog steeds gesloten waren. Op het moment dat ik de woonkamer binnen kwam, zag ik Hugo met gesloten ogen op de bank liggen. Zich niet bewust wie er net wat binnen gekomen. Anders was dat voor Brummel die waakzaam op het bruine plaid, waarmee Evelien Hugo had toegedekt, bij hem op de bank lag.

Ik gaf Brummel een aai over zijn bol en voelde zijn ruwe haren. Het beestje deed even zijn ogen toe alsof hij gerustgesteld was dat de bezoeker zich bij hem had gemeld.

Het stof prikte wat minder in mijn neus en de ruimte was wat minder zwaar van de verbruikte lucht. Evelien zat aan de eettafel, gebogen over paperassen.

'Ik heb even het raam open gezet. Anders heb ik binnen de kortste keren een knallende koppijn. Mijn holtes zijn al wat aan de gevoelige kant,' zei ze kortaf. 'Je zou die man toch?' zei ze, wijzend op alle velletjes papier die voor haar op de tafel lagen uitgespreid.

'Wat zijn dat?'

'Dit zijn afsprakenkaarten en verduidelijkende brieven over zijn onderzoeken en de verschillende poliklinieken. Waar hij zich al voor had moeten melden,' voegde ze er toe. 'Allemaal weggestopt in een grote stapel. Het is dat ik het nu zie.'

'Hoe bedoel je?'

'Hij heeft al twee afspraken gemist.' Evelien liet me een kaart zien. 'Bij een of andere dokter Riemer. En kijk: recepten voor medicijnen. Die heeft hij ook niet gehaald.' Ze zuchtte weer maar dit keer met een soort wrevel als ondertoon. En zei: 'Die man moet echt beter voor zichzelf zorgen.'

'Ik dacht…' ik zweeg.

'Wat dacht je?'

'Nee, laat maar.'

'Zeg het. Want daar kan ik niet tegen. Eerst iets zeggen en vervolgens je mond houden. Kom op voor de draad ermee.'

'Nou, ik dacht dat jij dit soort dingen voor hem regelde.'

'Welnee, jongen. Dat laat hij niet toe.' zelfs haar armbanden rinkelen geërgerd terwijl ze alle papieren van de eettafel bij elkaar raapte.

'Dit gezellige zooitje hier,' wijzend op de stapel papieren, 'zie ik vandaag voor het eerst. Het is dat ik wat vieze lege kopjes van de tafel pakte en dat mijn oog erop viel. We moeten hier echt wat mee Aaron. Dit kan gewoon niet zo verder. Ik snap heus wel dat je je oom pas na jaren weer hebt gezien. Maar kijk nou: die man kan gewoon niet voor zichzelf zorgen. Iemand moet dit voor hem doen.'

Ik keek naar Hugo die daar roerloos op de bank lag.

'Tja,' zei ik vertwijfeld. 'Je hebt ergens wel gelijk.'

'Weet je nog wat ik zei toen je net bij mij was?'

'Ja.'

'Dan weet je ook dat ik begrijp dat niet alles binnen één gesprek is opgehelderd en dat je misschien voldoende hebt aan jezelf.

Maar kan ik niet in mijn eentje voor hem zorgen. Dat lukt me gewoonweg niet. Ik heb mijn moeder ook nog. Kunnen we dit niet samen doen?' haar stem had licht getrild bij het stellen van deze vraag.

Ik zuchtte. Enerzijds omdat ik Evelien niet wilde teleurstellen. Anderzijds omdat het me allemaal te snel ging. Van familieruzie tot mantelzorger binnen een week tijd. Dat ging wat snel. Ik denk zelfs voor de evangelische omroep die met hun veel bekeken *Het familiediner* er toch in bedreven waren om familieruzies tijdens het eten op te lossen.

Ik zag hoe Evelien ruzie had met een brief die weigerde om terug in zijn enveloppe te gaan. Daarna hoe Brummel gaapte en zich strak tegen Hugo aandrukte. Die op zijn beurt zich niet eens bewust was van het

gesprek tussen Evelien en mij of de zorgen die zij zich om hem maakte. Ik pakte de brief uit Evelien haar hand, vouwde deze op en schoof hem in de enveloppe. En legde deze op de stapel.

Mijn moeder zou niet getwijfeld hebben omdat het haar niet ging om wat er gebeurd was maar om wat nog kon gebeuren.

En als ze wel had getwijfeld, gewoonweg omdat ze ook geen moeder Theresa was, dan dat had ze dit niet laten blijken. Of zich hierdoor laten leiden.

'Er is altijd een weg terug. Een misschien wat overwoekerd exemplaar maar desalniettemin een weg.' hoorde ik haar in mijn gedachte zeggen.

Rancune is de bijl waarmee de helpende hand wordt afgehakt.

'Samen?' Vroeg ik

'Samen,' zei ze.

Met een grote denkbeeldige stap stapte ik wederom over mijn eigen schaduw heen en zei: 'Goed dan.'

Evelien zei niets maar keek me alleen maar aan. Ik heb haar nooit gevraagd wat er op dat moment door haar heen ging. En dat doet er ook niet zo toe. Ik had allang door dat ze blij nee… dankbaar was.

'Ok, plan de campagne,' zei Evelien nadat ze uit de keuken alwaar ze zichzelf had herpakt en met twee verse bakken koffie terug kwam. 'Als jij naar de apotheek gaat, dan bel ik het ziekenhuis op om te kijken of er nog een afspraak op korte termijn gemaakt kan worden.'

'Prima,' zei ik. Ik greep de recepten bij elkaar en vertrok richting de apotheek.

Het meisje van de apotheek (Lotteke geheten, afgaande op haar naamplaatje) deed haar best om vriendelijk te zijn terwijl haar zenuwen haar zichtbaar parten speelden. Het was dan ook met een bibberende stem, waarbij het leek of het arme kind weldra in snikken zou uitbarsten, dat ze aan haar collega vroeg wat er op het recept stond geschreven.

Nu was het recept inderdaad met een infantiel handschrift maar het was niets om overspannen van te raken. Kennelijk lag dit voor Lotteke anders.

De situatie in de apotheek was vergelijkbaar met een lesauto die voor je reed wanneer je al aan de late kant was. Alwaar een nerveuze puber zijn best deed om het rijdende gevaarte recht op de weg te houden met een gang van wel zestig kilometer per uur op een weg waar je tachtig mocht.

Waarbij je na een tijdje, met opgekropte frustratie en inwendig vloeken, opeens een bumpersticker achterop de lesauto zag waar op gezellige toon stond geschreven: *u heeft het ook moeten leren.*
De oudere collega van Lotteke deed in dit geval dienst als de bumpersticker.

'Het is Lotteke haar eerste dag als stagiaire,' vertelde ze vriendelijk tegen mij terwijl Lotteke nerveus de medicijnen aan het verzamelen was. 'Maar komt allemaal goed hoor,' lachte ze me geruststellend toe. 'Ik kijk over haar schouders mee zodat u met het juiste de deur uit loopt.'

'Fijn,' zei ik beleefd.

Met het geduld wat beleefdheid nu eenmaal met zich meebrengt wanneer je iemand de kans geeft om wat te leren, kostte het bezoekje aan de apotheek me ruim een half uur.

Met het gevulde papieren zakje tussen mijn tanden geklemd opende ik, met de sleutels die ik van Evelien had gekregen, de deur en liet mezelf naar binnen. In de woonkamer zag ik dat Evelien op de rand van de salontafel zat. Zo te zien was ze hem iets aan het uitleggen.
Eerst beteuterd daarna opgelucht (waarschijnlijk omdat hij niet meer alleen met Evelien in huis was) keek hij naar me op.

'Is het gelukt vroeg?' Evelien.
Triomfantelijk hield ik het papieren zakje omhoog.

'Ik zit net Hugo de les te lezen,' ging ze verder alsof het de normaalste zaak van de wereld was.

'Dat ik beter voor mezelf moet zorgen,' zei Hugo vermoeid.

Ik knikte, 'daar heeft je buurvrouw gelijk in.'

'Ja echt hoor Hugo, dit kan echt niet zo langer. Moet je kijken! Aaron heeft nu de medicijnen gehaald die jij allang in had moeten nemen. Het is dat ik het nu zag. Anders had je ze nog niet gehad.'

Met dezelfde toon als van een klein kind dat door zijn moeder terecht was gewezen, gaf Hugo Evelien gelijk. 'Jaahaa', zei hij met lange nadruk.

'Doe het dan ook.' was haar laatste woord.

'Goed,' ging ze op luchtigere toon verder. 'Aaron en ik gaan even kijken wanneer je wat in moet nemen. Kunnen we er vanuit gaan dat wanneer we het voor je klaarzetten dat je het dan ook inneemt?'
Hugo knikte bevestigend maar zweeg.

'Is dat een *ja* of is dat een *nee*?' vroeg Evelien dwingend.

'Dit is een *jaahaa*.' Antwoordde hij met wederom een nadruk op de A waarmee hij zijn irritatie liet blijken.

'Zeg, je hoeft niet zo gepikeerd te doen hoor.' zei ze 'Wij zijn hier niet degene die doktersrecepten laten slingeren.'

Nadat Evelien en ik de puzzel van inname tijden van de medicijnen hadden opgelost stonden er vier kopjes op tafel. Alle vier gevuld met tabletten.

'Alles wat in dit kopje zit neem je in de ochtend. Deze zijn voor bij de lunch,' ze wees op het kopje er naast. 'Kijk, we hebben voor het gemak de tijden erop gezet. Dus het wijst zich vanzelf.
Iedere avond kom ik bij je om de kopjes weer te vullen. En…' ze keek hem streng aan 'als ik erachter kom dat je ze niet inneemt. Dan… dan… zowaar de heilige moeder mijn getuige is, dan doe ik je iets aan.'

Om duidelijk te maken dat ze haar belofte of dreigement (het was maar net hoe deze krachttermen van Evelien interpreteerde) echt meende had met een vermanende vinger naar hem gewezen.

Ik voelde mijn mondhoeken omhoog gaan en er verscheen een grijns op mijn gezicht.

'Lach jij maar neef. Zij woont niet onder je,' zei Hugo verbitterd.

'Hem acht ik wel verstandig genoeg om voor zichzelf te zorgen.' zei Evelien. 'Dat weet je ook nog niet Aaron, maar ik heb de afspraak van Hugo. Die je ook niet bent nagekomen…' en ze keek hem fel aan, 'kunnen verzetten naar morgen. Maar ik kan echt niet mee. Ik moet morgen werken want dan hebben we een zomerse picknick in de tuin.'

'Net goed,' zei Hugo. 'Ik hoop dat die tandeloze bejaarden je helemaal gek maken.' Hij was het goedbedoelde gezeur meer dan zat.

'Lang niet zo gek als ik dat van jou wordt.' zei Evelien tussen neus en lippen door. Hugo kon deze wedstrijd met Evelien vanmiddag gewoonweg niet winnen.

'Kun jij met hem mee?'

De heilige moeder mocht misschien de getuige van Evelien zijn wanneer Hugo zijn belofte niet zou nakomen. Maar ik geloof dat ze in mijn geval ook geen oogje dicht zou knijpen. Ik had namelijk Evelien eveneens iets beloofd en in die hoedanigheid kon ik niet anders dan te zeggen dat ik me hem mee zou gaan.

Ik realiseerde me dat het pad van het lot wel erg grillig verliep toen het me begon te dagen dat ik, zonder dat ik het eigenlijk wist, mezelf in een situatie had gedraaid waarin ik de keuze kreeg om te doen wat Hugo bij zijn zus had verzaakt: nuchter meegaan naar een afspraak bij de oncoloog.
Ik geloof dat Freud ook niet precies de clou van deze klucht zou weten uit te leggen.

'Morgenmiddag om een uur sta ik voor de deur,' zei ik.